

СИЛАБУС

Назва дисципліни: Філософія науки і методи наукових досліджень				
<p>Мета дисципліни: забезпечити загальну теоретичну й практичну підготовку аспірантів з питань актуальних проблем генезису наукової методології і її історії, формування парадигми наукового мислення, осягнення основних напрямків розвитку філософії науки, її становлення в рамках світової та вітчизняної філософської думки, тенденціями сучасних наукових парадигм, вивчення і освоєння ними методології і навичок науково-дослідницької роботи, а також формування у аспірантів моральних цінностей наукової діяльності через засвоєння її нормативних засад, розвиток і саморозвиток професійної етичної культури на рефлексивній основі.</p> <p>Завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опанувати концептуальними та методологічними знаннями найбільш значущих напрямків методології науки; – формування філософсько-методологічної культури з метою виконання дослідницьких завдань; – удосконалення наявних дослідницьких якостей, розвиток здатності до самостійної наукової роботи; – розвиток уміння творчо застосовувати наукознавчі і методологічні знання в професійній діяльності; – критичне осмислення подій і явищ наукового життя, використання філософської рефлексії для формування власної світоглядної парадигми; – використання наукової методології в оформленні матеріалів дисертаційного дослідження; – визначення особливостей науки та її взаємозв'язок з іншими способами пізнавальної діяльності; – розкриття соціальної значущості дотримання науковцем етики у дослідницькій діяльності; – ознайомлення здобувача з принципами, нормами і правилами поведінки дослідника в різних сферах його діяльності; – розвиток у аспірантів умінь опрацьовувати різні інформаційні джерела відповідно до норм наукової етики; – формування моральних цінностей, академічної доброчесності здобувачів вищої освіти. <p>Основні компетентності, що формуються:</p> <p>КЗ-1. Здатність до абстрактного мислення, пошуку та критичного аналізу інформації, генерування нових ідей</p> <p>КЗ-6. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу і контекстуалізації значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретації результатів наукових досліджень</p> <p>КЗ-9. Здатність демонструвати прихильність до етичних зобов'язань та етики поведінки в наукових дослідженнях, професійних діях</p> <p>КС-1. Здатність демонструвати комплексні знання філософсько-світоглядних засад, сучасного стану, тенденцій розвитку і наукових досягнень у сфері професійної освіти</p> <p>КС-11. Здатність до професійної рефлексії</p> <p>КС-12. Здатність інтерпретувати результати наукових досліджень та брати участь в дискусіях із досвідченими науково-педагогічними працівниками стосовно наукового значення та потенційних наслідків отриманих результатів</p>				
Мова викладання	Семестр	Кредити ECTS / Тип дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Викладач	Навчальне навантаження
Укр.	1	4,5/ обов'язкова	Білогур В.Є., д.філос.н., проф.	135 год. (30 год. лекцій, 16 год. семінарських занять, 75 год. самостійної роботи, 14 год. індивідуальна робота)
Результати навчання По закінченню вивчення дисципліни аспіранти будуть здатні		Методи викладання, навчання		Форми оцінювання (поточний та підсумковий контроль)

PH 1. Демонструвати сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань	Лекція-роздум, дебати, розв'язування реальних наукових проблем і задач	Оцінка якості роботи на практичних заняттях і виконання індивідуальної роботи
PH 2.1. Усвідомлювати й здійснювати критичний аналіз методологічних засад філософії освіти, закономірностей та загальних тенденцій розвитку професійної освіти	«Круглий стіл» за тематикою самостійної пошукової роботи, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах, семінар-вирішення ситуаційних задач (case-study), презентації, проектна робота, пошук в Інтернет	Усні відповіді на запитання, вирішення задач (проблемних ситуацій), презентація проекту
PH 2.2. Піддавати критичній оцінці отриману інформацію, застосовуючи закони логіки, раціональні маркування та правила конструктивної критики; аргументувати власні погляди, відрізнити факти від припущень, формувати обґрунтовані оціночні судження	Лекція, проблемна лекція, лекція-роздум, семінар, дискусія за матеріалами лекції та вивчених літературних джерел, семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, семінар-вирішення ситуаційних задач аналіз конкретних ситуацій (case-study)	Участь в дискусії (семінарі, диспуті, дебатах, мозковому штурмі тощо), есе
PH 5.1. Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо гуманітаризації та технологізації освітнього процесу у закладі вищої освіти	Опрацювання нормативно-законодавчої документації, дисертаційних робіт, авторефератів дисертацій, наукових статей, збірників наукових праць, наукових журналів тощо	Перевірка індивідуальної самостійної роботи. Захист пошукових, дослідницьких проектів
PH 5.2. Аналізувати, систематизувати наукову та навчально-методичну інформацію; приймати нестандартні рішення типових задач і нестандартних завдань на основі проведення фундаментальних і прикладних завдань	Проектна робота, пошук в Інтернет, наукова дискусія, вирішення проблемних ситуацій,	Захист дослідницьких проектів, участь в обговоренні в малих групах, презентація результатів розв'язання винахідницьких завдань
PH 12. Використовувати облікову інформацію з українських і зарубіжних архівів, бібліотечних каталогів, найновіші ІКТ-ресурси, наукометричні платформи (наприклад, Scopus, Web of Science), щоб локалізувати джерела і літературу, корисні для власного наукового дослідження	Виконання практичних завдань за індивідуальними завданнями, проектна робота, пошук в Інтернет, наукова дискусія, вирішення проблемних ситуацій,	Оцінка якості виконання практичних завдань та виконання індивідуального завдання Захист дослідницьких проектів, участь в обговоренні в малих групах
PH 14. Критично мислити, застосовувати методи	Опрацювання нормативно-законодавчої документації, дисертаційних робіт, авторефератів	Перевірка індивідуальної самостійної роботи. Захист

аналізу і синтезу, інтерпретувати, узагальнювати результати науково-дослідницької діяльності.	дисертацій, наукових статей, збірників наукових праць, наукових журналів тощо	пошукових, дослідницьких проєктів
РН 15. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, обґрунтовуючи й узагальнюючи інформацію для фахівців та широкого загалу	Дебати, наукова дискусія, круглий стіл, аналіз конкретних ситуацій (case-study), проєктна робота, пошук в Інтернет	Участь у дебатах, диспуті, роботі діад, участь в обговоренні case-study, захист мініпроєктів, захист дослідницького проєкту, оцінювання презентації (індивідуальної презентації)
РН 18. Демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної взаємодії, вміння працювати в команді дослідників, дотримуючись принципів наукової етики	Проєктна робота, пошук в Інтернет, імітаційні методи (ділова, рольова гра, методи фасилітації, тренінг)	Презентація в малих групах, оцінювання презентації (мікрогрупової презентації), оцінювання доповідей студентів, участь в ігрових, фасилітаційних технологіях, взаємооцінка, самооцінка
РН 23. Проєктувати й реалізовувати індивідуальну наукову траєкторію, застосовувати принципи наукової самоорганізації, власного дослідницького стилю	Самостійно визначати актуальність і пріоритетність наукового завдання, узагальнювати і систематизувати результати дослідження формулювати висновки, захист проєктів, вирішення ситуаційних задач (case-study), презентації	Захист дослідницьких проєктів, розв'язання винахідницьких, ситуаційних завдань

Оцінка

Підсумкова оцінка в результаті 100% постійного оцінювання:

- 20% участь у дискусії, відповіді на семінарських (практичних) заняттях
- 20% поточний модульний контроль
- 20% письмова філософсько-методологічна робота (реферат)
- 10% виконання індивідуального завдання (філософський кросворд)
- 30% тестовий контроль за підсумками вивчення розділів

Зміст

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. НАУКОВЕ ПІЗНАННЯ ТА ЙОГО ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

- Тема 1. Методологічна функція філософії
- Тема 2 Школи і напрямки сучасної методології
- Тема 3. Особливості наукового пізнання. Емпіричне та теоретичне пізнання в науці
- Тема 4. Епістемологічні моделі сучасного наукового дискурсу
- Тема 5. Наукове дослідження і інновації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ

- Тема 6. Філософія глобальних проблем сучасності та концепція сталого розвитку
- Тема 7. Гіпотетико-дедуктивний шлях пізнання
- Тема 8. Абдукція і пошук пояснювальних гіпотез
- Тема 9. Філософські методи в сфері підготовки наукового дослідження
- Тема 10. Проблеми та перспективи філософії науки в українській освіті
- Тема 11. Етики науки

Література

Обов'язкова

1. Добронравова І.С. Філософія та методологія науки : підручник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 223 с. (*базовий підручник*)
2. Семенюк Е.П. Філософські засади сталого розвитку. Навч. посіб. для магістр. та аспір. / Е. П. Семенюк. – Львів: Афіша, 2002. – 200 с.

Додаткова

1. Колесников О.В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / Колесников О. В. [2-ге вид., випр. та

доп.]. – К.: ЦУЛ, 2011. – 144 с.

2.Каламбет С.В. Методолія наукових досліджень: Навч. посіб./ С.В. Каламбет,С.І. Іванов, Ю.В. ПівнякЮ.В. –Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. –191 с.

3. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; редкол.: В. І. Шинкарук (голова). -К. : Абрис, 2002. -(Бібліотека Державного фонду фундаментальних досліджень) -742 с.

Політика курсу

Політика щодо відвідування аспірантів: Аспіранти мають відвідувати заняття регулярно. У випадку надзвичайних ситуацій, коли аспірант пропускає заняття, він несе особисту відповідальність за копіювання матеріалів лекції (у одногрупника). Принаймні частина матеріалу, який виноситься на іспит, базується на лекціях. Пропущені заняття аспірант має відпрацювати, надавши викладачеві виконані завдання, які на даних заняттях надавав викладач.

Аспіранти з обмеженими можливостями: Якщо аспірант має інвалідність, він повинен обов'язково повідомити про це викладача і домовитись про відповідні заходи.

Академічна доброчесність: Аспірант має усвідомити, що академічна недоброчесність є неприпустимою. Обман під час виконання будь-якого завдання призведе до нульової оцінки цього завдання. Обман на іспиті призведе до негайної негативної оцінки за весь курс та можливого виключення з програми. Під час іспитів аспірантам забороняється користуватися жодним електронним пристроєм, навчальними й додатковими матеріалами.

Політика щодо використання телефонів та інших електронних пристроїв: Під час проведення навчальних занять електронні пристрої та телефони мають перебувати в безшумному режимі роботи. У разі невиконання даної вимоги, викладач може запропонувати аспіранту покинути аудиторію.

Політика щодо скарг аспірантів: Аспірант може обговорити скаргу з викладачем після заняття. Якщо питання залишається невирішеним, аспірант має звернутися до завідувача випускової кафедри.

Сексуальні домагання: Якщо ви відчуваєте, що зазнали насильства, або ви не впевнені, що є сексуальними домаганнями, вам рекомендується обговорити це питання із завідувачем випускової кафедри.

Політика щодо переоцінки: Усі запити на переоцінку мають бути зроблені в письмовій формі.

Пропозиції від здобувачів вищої освіти: Протягом вивчення курсу аспіранти можуть звернутися до викладача з пропозиціями щодо вдосконалення (доповнення, зміни та ін.). Дані пропозиції можуть бути висловлені усно або письмово (електронною поштою). Для вирішення будь-якого питання, яке пов'язане із вивченням даної дисципліни, аспірант може усно звернутися до викладача (ауд. 2205) або надіслати повідомлення на адресу: bilovlada@gmail.com.

Політика щодо захисту честі та достоїнства викладача. Згідно Конституції України ст.3 - людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю і встановлює обов'язок кожного неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей - ст.68. Кожен має право на повагу до його гідності та честі (ст. 297 ЦК України), а також право на недоторканність своєї ділової репутації (ст. 299 ЦК України). Порушення цих прав є підставою для настання відповідальності, передбаченої законодавством. Викладач має право захистити свої права, порушені в результаті поширення образливих висловлювань, шляхом звернення до суду з позовом про захист гідності та честі, а також про захист своєї ділової репутації.